

D.E.U. br. 17/033

HRVATSKI SABOR
Odbor za europske poslove

Klasa: 022-03/17-03/121
Urbroj: 6521-31-17-03
Zagreb, 5. prosinca 2017.

**ODBOR ZA RAD, MIROVINSKI SUSTAV I
SOCIJALNO PARTNERSTVO**
Predsjednik Gordan Maras

Poštovani predsjedniče Odbora,

Obavještavam Vas da je u postupku usvajanja Prijedloga uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EZ) br. 883/2004 o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i Uredbe (EZ) br. 987/2009 o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe (EZ) br. 883/2004 COM (2016) 815 izmijenjeno Stajalište Republike Hrvatske.

U skladu s odredbama članka 154. Poslovnika Hrvatskoga sabora, u prilogu Vam dostavljam novo Stajalište Republike Hrvatske o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EZ) br. 883/2004 o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i Uredbe (EZ) br. 987/2009 o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe (EZ) br. 883/2004 COM (2016) 815, koje je Koordinacija za vanjsku i europsku politiku i ljudska prava Vlade Republike Hrvatske usvojila Zaključkom: Klasa: 022-93/17-07/499, Urbroj: 50301-23/22-17-1 na sjednici održanoj 28. studenoga 2017. godine.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK ODBORA
Domagoj Milošević

U prilogu: - Stajalište Republike Hrvatske o COM (2016) 815

Na znanje: - INFODOK služba

PRIJEDLOG OKVIRNOG STAJALIŠTA REPUBLIKE HRVATSKE

Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA O IZMJENI UREDBE (EZ) BR. 883/2004 O KOORDINACIJI SUSTAVA SOCIJALNE SIGURNOSTI I UREDBE (EZ) BR. 987/2009 O UTVRĐIVANJU POSTUPKA PROVEDBE UREDBE (EZ) BR. 883/2004 ---

Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Regulation (EC) No 883/2004 on the coordination of social security and Regulation (EC) 987/2009 laying down the procedure for implementing Regulation (EC) No 883/2004 (Text with relevance for the EEA and Switzerland)

Brojčana oznaka dokumenta: 14013/17

Nadležno TDU za izradu stajališta (nositelj izrade stajališta), organizacijska jedinica i djelatnik/ca:

Nadležno tijelo državne uprave:

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava

Organizacijska jedinica:

Uprava za mirovinski sustav

Uprava za rad

Nadležni djelatnici:

Sandra Frankić, voditeljica službe

tel. +385 (1) 6106 837, fax. +385 (1) 6109 305

e-pošta: sandra.frankic@mrms.hr

Martina Cvitanović, voditeljica službe

tel.+ 385 (1) 6109 892

e-pošta: martina.cvitanovic@mrms.hr

Druga tijela državne uprave, agencije i javne ustanove uključena u izradu Prijedloga stajališta:

- Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalna politiku, Ministarstvo zdravstva, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje

Nadležni djelatnik u MVEP (Sektor za koordinaciju europskih poslova):

Maša Popović, voditeljica Odjela za unutarnje tržište, zapošljavanje i socijalnu politiku, zdravlje, zaštitu potrošača, obrazovanje, kulturu, sport i mlade, Služba za COREPER I

tel: 01/4561-257, e-pošta: masa.popovic@mvep.hr

Nadležna radna skupina Vijeća i nadležni djelatnik u SP RH pri EU:

Radna skupina za socijalna pitanja

Monika Pozderac, e-pošta: Monika.Pozderac.Zabcic@mvep.hr

Osnovne sadržajne odredbe prijedloga EK:

Prijedlog je usmjeren na četiri područja koordinacije u kojima su potrebna unaprjeđenja: socijalna davanja za gospodarski neaktivne građane, davanja za dugotrajnu skrb, davanja za nezaposlenost i obiteljska davanja.

Prvo, revizijom se nastoji točno propisati u kojim okolnostima države članice mogu ograničiti pristup socijalnim davanjima za gospodarski neaktivne mobilne građane EU-a. S obzirom na nedavnu sudsku praksu Suda Europske unije, to je potrebno zbog jasnoće, transparentnosti i pravne sigurnosti.

Drugo, revizijom se želi uspostaviti dosljedan sustav za koordinaciju davanja za dugotrajnu skrb (koje su trenutačno obuhvaćene poglavljem o bolesti) dodavanjem posebnog poglavlja o njihovoj koordinaciji u Uredbu (EZ) br. 883/2004, utvrđivanjem definicije i navođenjem popisa tih davanja. Procjenjuje se da ukupno otprilike 80 000 mobilnih građana ima pravo na davanja za dugotrajnu skrb, u ukupnom iznosu od 793 milijuna EUR (0,4 % ukupnih rashoda EU-a za davanja za dugotrajnu skrb).

Revizijom se nadalje predlažu novi mehanizmi za koordinaciju davanja za nezaposlenost u prekograničnim slučajevima. Odnose se na zbrajanje razdoblja osiguranja kako bi se ostvarilo ili zadržalo pravo na davanja za nezaposlenost, izvoz davanja za nezaposlenost i određivanje države članice odgovorne za plaćanje davanja za nezaposlenost pograničnim radnicima i ostalim prekograničnim radnicima. Zabilježeno je otprilike 25 000 slučajeva zbrajanja razdoblja osiguranja (prema izvješćima iz 23 države članice) i gotovo 27 300 osoba unutar EU-a koje izvoze svoje naknade za nezaposlenost u drugu državu članicu te se procjenjuje da ima 91 700 nezaposlenih prekograničnih radnika godišnje, od čega su 53 500 pogranični radnici.

Četvrto, prijedlog sadržava nove odredbe za koordinaciju obiteljskih davanja koje bi trebale zamijeniti prihod tijekom razdoblja odgoja djece. Takva davanja imaju 22 države članice.

Nadalje, prijedlogom se pojašnjavaju kolizijska pravila u pogledu primjenjivog zakonodavstva i odnosi između Uredbi i Direktive 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 1996. o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga. Prijedlogom se jačaju administrativna pravila o koordinaciji socijalne sigurnosti u pogledu razmjene informacija i provjere statusa socijalnog osiguranja takvih radnika kako bi se spriječile moguće nepoštene prakse ili zloporabe. Komisiji se u skladu s člankom 291. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ovim prijedlogom dodjeljuju i nove provedbene ovlasti da dodatno utvrdi jedinstven pristup izdavanju, provjeri i stavljanju izvan snage prenosivog dokumenta A1.

Osim toga, prijedlog uključuje određeni broj tehničkih izmjena. One se odnose na određivanje prioriteta kod izvedenih prava na davanja za slučaj bolesti, nadoknadu troškova liječničkih pregleda, izračun prosječnih godišnjih troškova u području davanja za slučaj bolesti te uvođenje mjera za lakše utvrđivanje prijave ili pogreške u primjeni Uredbi, uključujući uvođenje dopuštenog razloga za povremenu razmjenu osobnih podataka među državama članicama. Uz to, revidirani su postupci za povrat neopravdano isplaćenih davanja iz sustava socijalne sigurnosti kako bi ih se uskladilo s istovjetnim postupcima u Direktivi 2010/24/EU o uzajamnoj pomoći kod naplate potraživanja vezanih za poreze, carine i druge mjere. Cilj je osobito osigurati jedinstven instrument za mjere provedbe kao i standardne postupke traženja uzajamne pomoći i obavješćivanja o instrumentima i odlukama koje se odnose na određeno potraživanje.

Prijedlogom je obuhvaćen i niz periodičnih tehničkih ažuriranja kako bi se pratile promjene u nacionalnom zakonodavstvu koje utječu na primjenu pravila EU-a.

Razlozi za donošenje i pozadina dokumenta:

Pravo građana EU-a i njihovih obitelji na slobodno kretanje i boravište u bilo kojoj zemlji EU-a jedno od četiri temeljne slobode sadržane u ugovorima EU-a.

Slobodno kretanje osoba ne bi bilo moguće ako nisu zaštićena prava iz sustava socijalne sigurnosti koja uživaju mobilni građani EU-a i njihove obitelji.

Ta je inicijativa dio paketa mjera za mobilnost radne snage Europske komisije iz 2016. Cilj je inicijative nastaviti s procesom modernizacije zakonodavstva EU-a u području koordinacije socijalne sigurnosti kako je utvrđeno u uredbama (EZ) br. 883/2004 i 987/2009 tako što će se nastaviti olakšavati ostvarivanje prava građana uz osiguravanje pravne jasnoće, pravedne raspodjele financijskog opterećenja među državama članicama te administrativne jednostavnosti i provedivosti pravila. Ostvarivanje moderniziranog sustava koordinacije socijalne sigurnosti koji je odgovor na socijalnu i gospodarsku stvarnost u državama članicama jedan je od glavnih pokretača inicijative.

Svaka država članica može slobodno utvrditi karakteristike svojega sustava socijalne sigurnosti, uključujući koja se davanja pružaju, uvjete za njihovo odobravanje, način izračuna davanja te koje doprinose treba plaćati. To se odnosi na sve aspekte sustava socijalne sigurnosti poput starosnih mirovina, davanja za nezaposlenost i obiteljskih davanja, pod uvjetom da se tim nacionalnim odredbama ispunjuju načela prava EU-a, a posebno kad je riječ o jednakom postupanju ili nediskriminaciji. U tom kontekstu države članice mogu pratiti razvoj situacije u pogledu isplata tih davanja, uključujući davanja osobama koje borave u drugim državama članicama.

Područja koordinacije u kojima su potrebna unaprjeđenja su: socijalna davanja za ekonomski neaktivne građane, davanja za dugotrajnu njegu, davanja za nezaposlenost i obiteljska davanja.

MT PRES je odlučilo raspravljati tijekom svog predsjedavanja o dvije teme: jednakost postupanja i odredbe koje se odnose na primjenjivo zakonodavstvo.

Iako je za vrijeme MT PRES postignut napredak o mnogim pitanjima i raspravljena je većina odredaba poglavlja koja se odnose na jednak pristup za ekonomski neaktivne osobe i mjerodavno pravo za upućene radnike, pojedine odredbe su zahtijevale daljnju raspravu zbog pravne i tehničke složenosti te je EE PRES uz otvaranje dva nova poglavlja Davanja za dugotrajnu njegu i Obiteljska davanja nastavilo raspravu i o preostalim otvorenim pitanjima iz područja jednakog pristupa i mjerodavnog prava.

Status dokumenta:

Na sastanku EPSCO Vijeća održanom 23. listopada 2017. postignut je djelomični opći pristup za područja socijalna davanja za ekonomski neaktivne građane i mjerodavno pravo za upućene radnike.

Nakon rasprava na sastancima radne skupine za socijalna pitanja, na sastanak COREPER-a 24. studenoga 2017. se upućuje kompromisni tekst vezan uz područja davanja za dugotrajnu njegu i obiteljska davanja s ciljem postizanja djelomičnog općeg pristupa za ta dva područja na sastanku EPSCO Vijeća koji će se održati 7. prosinca 2017.

Stajalište Republike Hrvatske:

Republika Hrvatska podržava donošenje izmjena i dopuna Uredbe 883/2004 i 987/2009 u dijelovima vezanim uz davanja za dugotrajnu njegu i obiteljska davanja.

Vežano uz prijedlog izmjena uredbi u području davanja za dugotrajnu njegu, a koje se odnose na uspostavu definicije i pravila koordinacije za davanja za dugotrajnu njegu, RH podržava predloženi tekst, posebice u dijelu u kojem se ističe jasna distinkcija između davanja koja su obuhvaćena Uredbom (socijalna sigurnost) od onih na koja se Uredba ne primjenjuje (socijalna i medicinska pomoć), kako je sadržano u uvodnoj izjavi 24a.

Prijedlog uvođenja davanja za dugotrajnu njegu kao dijela Poglavlja 1 (davanja za slučaj bolesti, dugotrajne njege, majčinstva i istovjetna davanja za očinstvo) te prilagodba odgovarajućih članaka Poglavlja 1 Osnovne Uredbe (davanja za slučaj bolesti, dugotrajne njege, majčinstva i istovjetna davanja za očinstvo) kao i odgovarajućih članaka Provedbene Uredbe na davanja za dugotrajnu njegu je prihvatljiva za RH.

Uvođenje Priloga XII (Aneks XII) koji sadrži listu davanja za dugotrajnu njegu koja bi se i dalje koordinirala prema pravilima iz drugih poglavlja (iznimka iz članka 33a stavka 2) je prihvatljivo za RH.

Prijedlog da se detaljna lista davanja za dugotrajnu njegu sastavlja pri Administrativnoj komisiji za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti, a kako je sadržano u članku 33a stavka 1 je prihvatljiv za RH.

Vežano uz prijedlog izmjene uredbi u području obiteljskih davanja, RH podržava kodifikaciju presude Europskog suda pravde u predmetu Wiering kao i uspostavu dvije kategorije obiteljskih davanja. Definicija nove kategorije obiteljskih davanja koja zamjenjuju prihod za vrijeme odgoja djece, kao i uvođenje novog Priloga XIII (Aneks XIII) je prihvatljiva za RH.

U odnosu na prijedlog AT (podržan od strane DE, IE, DK i NL) o uvođenju indeksacije RH se izričito protivi uvođenju indeksacije, jer se procjenjuje da bi njezin učinak doveo do umanjavanja postojećih prava na obiteljska davanja odnosno indeksacija je protivna načelima prava EU posebno kad je riječ o jednakom postupanju i/ili nediskriminaciji.

U RH, kao obiteljsko davanje, koordinira se isključivo doplatak za djecu, a takvo stanje će se zadržati i u slučaju uvođenja novog obiteljskog davanja koje zamjenjuje dohodak za vrijeme odgoja djece. RH neće mijenjati deklaraciju o obiteljskim davanjima.

Sporna/otvorena pitanja za RH:

U inicijalnom prijedlogu EK uočena je nedovoljno precizna distinkcija između davanja koja predstavljaju socijalnu sigurnost od onih koja predstavljaju socijalnu i medicinsku pomoć, no te su nejasnoće u dovoljnoj mjeri otklonjene u posljednjem kompromisnom tekstu prijedloga (dokument: 14013/17).

Stajališta DČ, EK i Predsjedništva EU:

Davanja za dugotrajnu njegu:

Prijedlog EK je bio da se, radi jednostavnije provedbe, uspostavi posebno poglavlje za davanja za dugotrajnu njegu te da Administrativna komisija za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti (AK) sastavi detaljnu listu davanja za dugotrajnu njegu koja ispunjavaju kriterije utvrđene Uredbom.

EE PRES predlaže izmjenu definicije davanja za dugotrajnu njegu, dodavanje nove uvodne izjave 24a koja dodatno pojašnjava temeljni koncept potrebe za njegom i kriterije temeljem kojih može doći do potrebe za njegom (starost, invalidnost ili bolest) te jasniju distinkciju između davanja na koja se primjenjuje Uredba od onih koja su isključena iz područja primjene Uredbe (socijalna i medicinska pomoć, u skladu s praksom Europskog suda pravde.

Umjesto uvođenja novog poglavlja za davanja za dugotrajnu njegu, predlaže se inkorporacija tih davanja u postojeće Poglavlje 1 Uredbe (davanja za slučaj bolesti, majčinstvo i istovjetna davanja za očinstvo), kao i prilagodba odgovarajućih članaka Osnovne i Provedbene uredbe za primjenu u odnosu na davanja za dugotrajnu njegu.

Većina DČ, uključujući i RH, je podržala takav pristup.

NL, AT, FR, IE, LU, DK, CZ, SI, PT inzistiraju da u uvodnoj izjavi 24a ostane referenca na glavnu svrhu davanja za dugotrajnu njegu budući je potreba za njegom ključan element ovih davanja kao i da se ta referenca istakne i u operativnom dijelu uredbe, odnosno definiciji u članku 1. točki (vb).

SE je višekratno izrazila zabrinutost da bi moglo doći do širenja opsega Uredbe, odnosno da bi moglo doći do koordinacije socijalne skrbi budući je teško odrediti granicu između socijalne zaštite i socijalne pomoći.

U odnosu na prijedlog da se detaljnu listu davanja za dugotrajnu njegu sastavlja pri Administrativnoj komisiji za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti, a kako je sadržano u članku 33a stavak 1, pojedine DČ izrazile su svoje protivljenje te su predlagale da se lista davanja priprema u okviru rada Radne skupine za socijalna pitanja.

Obiteljska davanja:

EK je predložila da se obiteljska davanja koja zamjenjuju prihod za vrijeme odgoja djece smatraju individualnim, a ne izvedenim pravom te da se omogući sekundarno nadležnoj DČ da takvo davanje isplaćuje u punom iznosu. S tim ciljem predlaže da se izradi Prilog XIII (Aneks XIII), koji bi se sastojao od 2 dijela – Dio 1 u koji bi DČ unijele individualna obiteljska davanja i Dio 2 s listom DČ koje bi takvo obiteljsko davanje isplaćivale u cijelosti.

EE PRES je nakon opsežne rasprave prilagodilo inicijalni prijedlog EK.

EE PRES predlaže da se, uzimajući u obzir presudu Europskog suda pravde u predmetu Wiering, uspostave dvije kategorije obiteljskih davanja te da se pri izračunu razlikovnog dodatka uzimaju u obzir samo istovrsna davanja.

U Prijedlogu EK nije se predlagala kodifikacija presude Wiering i EK načelno nije protiv takvog pristupa, no upozorava da takvo rješenje ne smije voditi do povećanja razlika između sustava i situacije da istovrsna davanja završe u različitim kategorijama obiteljskih davanja.

U svojoj zajedničkoj noti HU, CZ, SK, PL i LV su istaknule da obiteljska davanja temeljena na individualnim pravima vode do umanjenja postojećih prava na obiteljska davanja pa u tom smislu predlažu zadržavanje statusa quo. Ističu da se moraju spriječiti mogući štetni učinci novopredloženog pravila na ostvarivanje prava te da se mora osigurati transparentnost i jasnoća u primjeni predloženih pravila.

DČ su načelno podržale prijedlog za kodifikacijom presude u predmetu Wiering, no ipak su stavile ispitne rezerve na predložene izmjene.

AT je također predstavila svoju notu kojom ponovno predlaže indeksaciju obiteljskih davanja odnosno da se nađe način da djeca ostvare pravo na obiteljska davanja, a da se pritom uzmu u obzir i troškovi života u državi prebivališta djece. Ovu notu ponovno su podržale DE, IE, DK i

NL (koja ranije nije podržavala taj prijedlog). Protiv ovog prijedloga su se ponovno izjasnile IT, RO, SK, PL, HU, kao i EK koja ne podržava indeksaciju obiteljskih davanja.

Neke DČ su istaknule da ukoliko se želi razlikovati pojedina obiteljska davanja, tada se ona moraju ograničiti na dvije kategorije (tzv. dvije košare).

FI je podržala raniji prijedlog AT da se ovo obiteljsko davanje koordinira sukladno pravilima sadržanima u poglavlje o davanjima za slučaj bolesti, majčinstvo i istovjetna davanja za očinstvo.

Sporna/otvorena pitanja za DČ, EK i Predsjedništvo EU:

Većina DČ je opreza radi istaknula ispitnu rezervu na predložene izmjene koje se odnose na obiteljska davanja budući je na posljednjem sastanku Radne skupine prijedlog teksta značajno izmijenjen u odnosu na dostavljeni raspravni dokument (dokument: 13994/2017).

Stav RH o spornim/otvorenim pitanjima:

Budući da RH, kao obiteljsko davanje, koordinira isključivo doplatak za djecu, a takvo stanje će se zadržati i u slučaju uvođenja novog obiteljskog davanja koje zamjenjuje dohodak za vrijeme odgoja djece, RH nema spornih pitanja.

Postojeće zakonodavstvo RH i potreba njegove izmjene slijedom usvajanja dokumenta:

Budući da je riječ o uredbi koja je neposredno primjenjiva za sada se ne vidi potreba izmjene postojećeg hrvatskog zakonodavstva.

Utjecaj provedbe dokumenta na proračun:

Trenutačno nije moguće procijeniti utjecaj provedbe Uredbi na proračun Republike Hrvatske .